

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks: 73 19 91 01

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Margrethe Halsan
Landbruk og bygdeutvikling

Innvalgstelefon
73 19 92 73

Vår dato
30.03.2017
Deres dato
13.01.2017

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2017/430-432.0
Deres ref.
16/1118

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Nasjonal jordvernpris - forslag til kandidat

Vi viser til brev fra Landbruks- og matdepartementet 13.1.17 vedrørende nasjonal jordvernpris hvor Fylkesmennene er bedt om å sende inn et begrunnet forslag på minimum én kandidat fra eget fylke.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har sendt henvendelse til organisasjoner og interessegrupper i fylket som arbeider med landbruk og jordvern, og bedt om innspill på kandidater. Vi har ikke mottatt noen forslag.

Fra oppdraget ble kjent var det likevel én klar kandidat som utpekte seg for vår del. Det er en kommune som i mange år har tatt et sterkt jordvernansvar med mange gode jordverngrep i sin arealforvaltning: Malvik kommune.

Malvik er en av fylkets bynære kommuner og presset på arealene stort. I nordvest ligger bebyggelsen som en direkte forlengelse av bebygde områder i Trondheim. Kommunen har et samlet areal på 168 km², hvorav 14 km² er jordbruksareal. Folketallsmessig er det den 3. største kommunen i fylket, med i underkant av 14.000 innbyggere.

Regional jordvernaktør

Malvik og de andre kommunene i Trondheimsregionen har i flere år samarbeidet om areal- og transportplanlegging på tvers av kommunegrensene. Gjennom dette samarbeidet er det utarbeidet en interkommunal arealplan (IKAP). På IKAPs nettside fremheves følgende: «Vi skal bygge og bo slik at vi reduserer bilbruken og verner matjord.» Fylkesmannen har også hatt en forventning om at sluttresultatet av det interkommunale plansamarbeidet skal gi en klar jordvern-, klima- og miljøgevinst. Enighetene i IKAP forutsettes fulgt opp av de respektive kommunene, bl.a. ved å implementere vedtatte retningslinjer og føringer i kommunenes arealplaner. Når det gjelder boligbygging er det gjennom IKAP gjort en konkret dimensjonering av boligbehovet for en 12-års periode.

Ved forrige rullering av arealdelen til Trondheim kommune (2012-2024) ble det foreslått å omdisponere svært mye jordbruksareal til boligformål. Det ble også lagt opp til en utbygging på 2330 boliger per år, noe som lå langt over prognosene som ble utarbeidet gjennom IKAP på 1492 boliger pr år. På bakgrunn av dette fremmet Malvik som nabokommune innsigelse til kommuneplanforslaget. Malvik mente at planen brøt med IKAP's intensjon om jordvern, og påpekte at den interkommunale arealplanen var et viktig grunnlag for utarbeiding og godkjenning av deres egen kommuneplan. Malvik poengterte at det foreslåtte forbruket av

dyrka mark til utbyggingsformål var i stor konflikt med den vedtatte interkommunale arealplanen (IKAP), se vedlegg. Jordverninnsigelsen ble ikke tatt til følge av departementet, men den sender likevel et tydelig signal til Trondheim og øvrige kommuner i IKAP-samarbeidet. Vi er ikke kjent med at det er andre kommuner som har fremmet innsigelse til nabokommuners overordnede arealplaner på et slikt grunnlag. Sånn sett er innsigelsen unik.

Gjennom IKAP-samarbeidet har kommunene også blitt enige om noen få regionale næringsområder. Ett av disse ligger på Sveberg i Malvik. Her er det avklart et stort næringsområde uten at det utfordrer jordvernet. Malvik har i ettertid implementert næringsområdet i kommuneplanens arealdel, noe som bidrar til at det blir en jordverngevinst av det interkommunale plansamarbeidet.

IKAP har fokusert på regionale arealer til deponiformål. Her har Malvik vært offensiv når det gjelder å se deponering av rene masser i sammenheng med nydyrking og jordforbedring, noe som kan bidra til god ressursutnytting for landbruket samtidig som det bidrar til praktisk massehåndtering i ulike utbyggingsprosjekter.

Lokal jordvernaktør

I kommuneplansammenheng har Malvik hatt fokus på fortetting og konsentrert utbygging i sentrumsområdene. Kombinert med en restriktiv linje i rene jordvernsspørsmål, har dette bidratt til å redusere presset på de verdifulle jordbruksområdene i kommunen.

I kommuneplanens arealdel 2002-2013 var store deler av landbruksområdene gitt betegnelsen «Kjerneområde for jordbruk». Disse hensynssonene viser hvilke områder som er viktige for landbrukets sentrale samfunnsoppgaver: matproduksjon og opprettholdelse av jordbrukets kulturlandskap. I forrige revidering av arealplanen (2010-2021) ble disse områdene avsatt til hensynssoner landbruk. I denne revisjonen ble også noen av områdene utvidet.

Kommunen har nylig varslet oppstart av arbeid med rullering av kommuneplanen (både samfunnsdel og arealdel). Her har Fylkesmannen store forventninger til at det gode jordvernarbeidet videreføres.

Også på enkeltsaksnivå har kommunen vist vilje til å spare dyrket jord. Dette ser vi av kommunens praktisering av dispensasjonsbestemmelsen i plan- og bygningsloven. Kommunen har en restriktiv praksis når det gjelder spredt boligbygging på eller i nærheten av dyrket jord, samt tomteutvidelser som berører dyrket jord. Her mener vi at det er av betydning at den kommunale landbruksmyndigheten er godt integrert i kommunens planarbeid.

For perioden 2005-14 rapporterte kommunen en omdisponering av dyrka mark på totalt 33 daa til andre formål (se vedlegg). For en tiårsperiode er dette svært lavt sammenlignet med andre kommuner i Sør-Trøndelag. Særlig med tanke på kommunens beliggenhet i Trondheimsregionen er dette bemerkelsesverdig. I 2015 ble det imidlertid en kraftig økning, med omdisponering på 95 daa dyrka mark og 44 daa dyrkbar mark. Dette skyldes i hovedsak én større reguleringsplan for en handels- og næringspark. Arealbruken har vært avklart i kommuneplanen i mange år, og har vært en del av en langsiktig utvikling av næringsutvikling og bosetting på Sveberg.

De senere årene har det også blitt en oppsving i nydyrkinga. I perioden 2012-15 ble det totalt godkjent 380 daa nydyrka areal. Dette er positivt.

I den senere tiden har planlegging av E6 øst vært utfordrende for jordvernet i kommunen. Dobbeltspor for jernbanen fra Trondheim til Stjørdal kan også bli det. Kommunen skal i nær framtid behandle Bane NOR's forslag til trasé. Her har kommunen signalisert at de setter jordvern i fokus, bl.a. med ønske om et tunnelalternativ.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at Malvik kommune er en verdig kandidat til den nasjonale jordvernprisen. Dette ut fra kommunens aktive holdning i jordvernspørsmål, i saker av både lokal og regional betydning.

Fylkesmannen bidrar gjerne med ytterligere informasjon om det er ønskelig.

Med hilsen

Tore Bjørkli (e.f.)
landbruksdirektør

Magnhild Melandsø
ass. landbruksdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg

- 1 Omdisponeringsstatistikk Malvik kommune
- 2 Kommuneplankart Malvik
- 3 Uttalelse til kommuneplan Trondheim

Kopi:

Malvik kommune Postboks 140 7551 HOMMELVIK